

יז. ביום כלות הי"ב חודש (אפילו בשנה מעוברת) עולים לבית הקברות ומבקרים את הקבר ואומרים הזכרה ותפלה בעבורו (כז).

יח. יש נוהגים ביום כלות הי"ב חודש [אע"פ שאינו יום היארצייט] להתפלל לפני העמוד ולומר קדיש (כח), אבל אין מתענים בו (כט), ויש מי שכתב שגם מתענים בו (ל).
— דין אמירת קדיש ותפלה לפני העמוד בשנה הראשונה יתבאר להלן בסימן ל"ד ל"ה —

סימן לד

אמירת קדיש בשנה הראשונה

א. נוהגים לומר קדיש על אביו ואמו י"א חדשים, ואיתא במדרשים גודל מעלת אמירתו, ושעל ידי זה פודה את אביו ואמו מן הגיהנם (א), ולפי זה הי' צריך לומר קדיש כל י"ב חודש

בפני החיים

שהביא בשם תשובת הרדב"ז ח"ג סי' תנ"ד שדעתו להקל, ועיין במשמרת שלום אות מ—פ"ח שכתב ע"ז ולפלא דהן אמת שהרדב"ז צידד לומר כן, אמנם ביטל דעתו מפני הרב תה"ד, וסיים וחלילה להקל כיון דהרדב"ז עצמו ביטל דעתו כנ"ל עכ"ל.

(כו) רמ"א שם סעיף ג', ונתבאר להלן בסי' ל"ט.

(כז) שו"ע סי' שד"מ ס"ב.

(כח) נתבאר להלן בסי' ל"ט, וראה עוד בזה בתשובתו של הגרי"א ולדינברג שליט"א בקונטרס "אהל חנה" בסוף הספר.

(כט) מאמר מרדכי או"ח סי' תקס"ח, וראה להלן בסי' ל"ט.

(ל) שו"ת רב פעלים ח"ד או"ח סי' י"א.

(א) רמ"א סי' שע"ו בשם הכלבו ועוד. ומקורו הוא מהמעשה דר' עקיבא (ויש

שמשפט הרשעים בגיהנם י"ב חודש, אלא כדי שלא יעשו אביהם

בפני החיים

גורסים ריב"ז) והובא בכמה מקומות בשינוי קצת. ואעתיק הלשון המובא במנורת המאור נר א' כלל א' ח"ב פ"א בשם מדרש תנחומא פרשת נח: מעשה בר' עקיבא שהיה מהלך בבית הקברות, ופגע בפחם אחד שהיה טעון עצים על כתיפיו, והיה מרהיט בהם כסוס, גזר עליו ר' עקיבא והעמידו, א"ל בני מה לך בעבודה קשה כזאת, אם עבד אתה ואדונך נותן עליך עול, אני אפדך ממנו ואוציאך לחירות, ואם אתה עני אני אעשירך, א"ל הניחני אדוני שאיני יכול לעמוד, א"ל מבני אדם אתה או מן המזויקים אתה, א"ל מת אותו האיש ובכל יום ויום מוסרים אותו לחטוב עצים ונותנים אותו באש, א"ל מה היתה מלאכתך בחיך א"ל גבאי המס הייתי, והייתי נושא פנים לעשירים והורג את העניים, ולא עוד אלא שבעלתי נערה המאורסה, ביוה"כ, א"ל בני שמעת מאותם הממונים עליך שיש לך תקנה, אמר אל תעכבני שמא ירגזו עלי בעלי הפורעניות, ולאותו האיש אין לו תקנה ולא שמעתי כלום פדיון, אלא שמעתי שהיו אומרים לי אלו היה לך בן שהיה עומד בצבור, והיה אומר בציבור ברכו את ה' המבורך היו מתירין אותך מן הפורענות, ולאותו האיש אין לו בן אלא שהניח אשתו מעוברת, ואינו יודע אם ילדה זכר או נקבה, ואם זכר ילדה מי ילמדנו תורה, א"ל מה שמך א"ל עקיבא ושם אשתך שושמירא ושם עירך אלדוקא, באותו שעה נצטער עליו ר' עקיבא, והיה הולך מעיר לעיר עד שהגיע לעירו ושאל היכן הוא וביתו, אמרו ישחקו עצמותיו בגיהנם, שאל על אשתו אמרו ימחה שמה וזכרה מן העולם, שאל על בנו אמרו הרי הוא ערל ואפילו במצות מילה לא עסקו. מיד תפס ר"ע לבנו והושיבו לפניו ללמדו תורה, ולא היה לומד עד שישב עליו בתענית ארבעים יום, יצתה בת קול ואמרה ע"ז אתה מתענה אמר הן, וקרא באל"ף בי"ת עד שהוליכו לביתו ולמדו ברכת המזון וק"ש ותפילה והעמידו והתפלל ואמר ברכו את ה' המבורך, באותה שעה התירוהו מן הפורענות, ובא אותו האיש בחלום ואמר לר"ע תנוח דעתך שהצלתי מדינה של גיהנום, מיד פתח ר"ע ואמר ה' שמך לעולם ה' זכרך לדור ודור, ובספר יש נוחלין מביא בשם זהר חדש: שבא המת אחר כך בחלום ואמר כך, בשעה שאמר בני הפטרה הקילו לי מדינה של גיהנום, ובשעה שעבר בני לפני התיבה להתפלל בצבור ואמר קדיש קרעו לי גזר דיני מכל וכל, ובשעה שנתחכם וזכה לתורה נתנו לי חלק בגן עדן.

המקור הראשון לאמירת קדיש לאבלים (לע"נ) הוא במס' סופרים (ה' פי"ט) לאחר שיגמור החזן תפלה של מוסף הולך לו אחורי דלתו של ביהכ"נ וכו', ומוצא שם האבלים וכל קרוביו ואומר עליהם ברכה ואח"כ אומר קדיש, וברמ"א או"ח סי' קל"ב ס"ב כתב ואומרים קדיש יתום אחר עלינו, והקדיש ליתום הביאו הגאונים והראשונים, ג"ה פ"ל ג – א.